

Maar Fabius schrijft: „De hulp van kinderen aan hunne ouders is de ordening Gods. Wee den- gene, die daarop smaalt, en haar voorstelt als voor het leven eigenlijk niet passende. Voor de ordening Gods hebben wij ons te buigen. Zij moet gepredikt worden, gepredikt zooals de Heilige Schrift die stelt”²⁴).

Overigens schreef hij in 1910: „Inderdaad is het socialisme der niet-socialisten nog meer te vreezen dan dat der socialistischen.

In wezen is er tusschen een en ander geen verschil. Maar als het socialisme door niet-socialisten bepleit wordt, en vooral, zoo slechts in de uitwerking een kleinigheid anders wordt, dan ontzinkt aan velen de moed tot verweer, zijn zij geneigd de oogen te sluiten, en zich te velen, dat men nu heelemaal geen socialisme meer heeft. Ook hebben de pleitbezorgers zich soms beslist tegen het historisch materialisme verklaard, wellicht zelfs uitgesproken, „dat GOD'S Woord grondslag of richtsnoer van alle staatkunde moet zijn”²⁵).

Elders heet het: „Het socialisme wast en dringt door.

²⁴) Sociale Vraagstukken, Leiden 1905, pag. 247, 248. Zie ook Studiën en Schetsen, 2e serie pag. 78 v.v.

„Voorzichtig wandelen”

„Ziet dan hoe gij voorzichtig wandelt, niet als onwijken, maar als wijzen”.

Efeze 5:15.

Bovenstaande woorden schreef de apostel Paulus aan een gemeente van Jezus Christus. In al z'n brieven kunnen we opmerken, dat hij nooit vergeet de geloovigen te vermanen tot een godzaligen wandel. We kunnen het ook zoo zeggen, dat hij nooit nalaat hen op te wekken „hun zaligheid te werken met vreeze en beven”. Gewoonlijk stelt hij eerst aan de gemeente voor den rijkdom van het evangelie, zet uiteen de heerlijke schatten, die ze in Christus hebben.

En daarna volgt een vermanend deel, dat opwekt tot een wandel in de vreeze des HEEREN. Prof. Greijdanus schrijft in z'n verklaring van den brief aan de Efeziërs dat het ons moet treffen, dat de geadresseerden zulk een diepzinnige uiteenzetting der heilswaarheid konden volgen, als de apostel in dezen brief gegeven heeft, maar dat zij toch nog tegen allerlei zonden moesten gewaarschuwd worden. Hij schrijft dit toe aan de nawerking van vroegere heilensche leefwijze. En gaat dan als volgt verder: „Maar het kan ook doen zien, hoe intellectuele bekwaamheid, en geestelijk inzicht, geen waarborg

Ook het laatste.

Het dringt door in allerlei kringen. Ook in liberale. Zelfs in christelijke kringen.

De verwoestingen in ons volksleven zijn veel grooter dan aan de oppervlakte en volgens stemmenlijfers wordt gezien. Het socialisme neemt toe en dringt door. Ten gevolge van op socialistischen wortel staande instellingen en maatregelen. Door gebrek aan voortdurende bestrijding van socialistische denkbeelden.

Zal Nederland nog behouden worden.....?”

Voorts: Is er „geen moed voor een politiek, die niet alle „politiek” heeft gebroken?”²⁶).

We zijn thans veertig jaar verder.

Het proces is voortgegaan.

Een geruischlooze socialistische revolutie heeft zich voltrokken.

Nederland is gesocialiseerd.

G. VISSE.

²⁵) Studiën en Schetsen, 2e serie, pag. 115. Boven het artikel, waarin de geciteerde woorden voorkomen, staat betekenissvol: Terar dum prosim. Laat ik verteed worden als ik maar nuttig ben. Dat is nu bepaald niet de uiting van een man, die „van natuur oer-conservatief uit natuurlijke drang tegen de gangbare meeningen in ging”!

UIT DE SCHRIFT

bliden van teerheid van conscientie, en klaarheid van zedelijk oordeel, of fijnheid van gevoel op het gebied van het heilige, Gode welbehagelijke, reine. Het is dus mogelijk, dat de gemeente en geloovige verstandelijk bekwaam zijn, eene diepgaande voorstelling van de verborgenheden des Evangelies aan te hooren en te verstaan, terwijl hun anderzijds nog gelijk als het a b c van het zedelijk leven, en van de vreeze des Heeren, ingescherpt moet worden, herhaaldelijk en herhaaldelijk weer, op allerlei gebied, met klare en eenvoudige woorden”, a.w. bl. 108.

Boven aangehaalde woorden zijn me uit het hart gegrepen.

Vooral wij Westerlingen zijn geneigd het intellect te overschatten en het wilsleven te onderschatten. We letten vaak meer op zuiverheid van leer, dan zuiverheid van wandel. We verdiepen ons vaak meer in de zoogen. leerstellige gedeelten der brieven, dan in de vermanende gedeelten.

Het komt me voor, dat we wel wat meer mochten acht geven op een godzaligen wandel dan we gewoonlijk doen.

De geloovigen moeten maar toezien, dat ze voorzichtig wandelen.

Van de gemeente te Efeze heeft Paulus heerlijke dingen gezegd.

Zij hebben het woord der waarheid, het evangelie der zaligheid gehoord en geloofd en zijn verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte. Ze dragen het merk- en veldteeken des HEEREN. 1:13.

Paulus heeft gehoord van hun geloof in den Heere Jezus en van hun liefde tot alle heiligen en hij houdt niet op voor hen te danken, als hij hen gedenkt in zijn gebeden. 1:15, 16.

Uit genade zijn zij zalig geworden (gered uit de duisternis van het heidendom), door het geloof en dat was niet uit hen, maar Gods gave, niet uit de werken, opdat niemand zou roemen. 2:8, 9.

Ze zijn geen vreemdelingen en bijwoners meer, maar medeburgers der heiligen en huisgenooten Gods. 2:19.

Ze zijn de heiligen, die te Efeze zijn en geloovigen in Christus Jezus. 1:1.

Maar daarom gaat het nog niet altijd goed met hen. Ook zij die aanvankelijk hebben geloofd en behooren bij den Heere Jezus kunnen struikelen en vallen in de zonde.

Let er eens op hoe die mensen, van wie Paulus zulke heerlijke dingen schreef, worden gewaarschuwd en vermaand.

Ze moeten afleggen den ouden mensch en den nieuwen mensch aandoen, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid. 4:22, 24. Ze moeten den leugen afleggen en de waarheid spreken een ieder met zijn naaste. 4:25.

Die gestolen heeft stele niet meer. 4:28. Geen vuile rede moet uit hun mond gaan. 4:29.

Ze moeten den Heiligen Geest niet bedroeven, door welken zij verzegeld zijn, dat is: wiens merkteken zij dragen, tot den dag der verlossing. 4:30.

Ze leven midden in een wereld van hoerij en onreinheid en glerigheid.

Temidden van zulk een wereld moeten zij leven als navolgers Gods, als geliefde kinderen. 5:1.

Ziet dan hoe gij voorzichtig wandelt.

Nieuwere vertalingen hebben: Ziet dus nauwlettend toe hoe gij wandelt.

In het eerste geval wordt voorzichtig genomen bij wandelen, in het tweede bij toezien. Practisch komt dat op hetzelfde neer.

Paulus wil zeggen, dat de geloovigen het nauw moeten nemen met hun leven. Ze moeten heel precies acht geven op hun woorden en op hun daden. Ze moeten heel secuur doen wat de HEERE wil en laten wat de HEERE niet wil. Want het steekt den HEERE nauw en daarom moet het ons nauw steken. Als het ons duidelijk is wat de wil Gods is dan moeten we ons daar maar heel secuur aan houden.

Waarom moeten we daar zoo precies op letten?

Over Sumatra

Behalve de militairen zijn er in en rondom de stad Palembang ook enkele burgers lid van den Gereformeerden kring hier. Die burgers hebben hier hun eigen vragen, niet alleen in onderscheiding van de militairen, maar ook van de burgers in Batavia bijvoorbeeld. Want wie Palembang zegt, zegt: olie.

Palembang is de hoofdstad van Zuid-Sumatra. En het voornaamste product van Zuid-Sumatra is: olie. Ook vele andere producten worden er verhandeld en verscheept. Het is een echte havenstad, met al den aankleve van dien. Als vrijwel overal zijn de hoofdstraten aangelegd midden door de inheemsche behuizingen en Chinese handelswijken. Waar het leven van de stad klopt is het meteen vuzig en vies. De kamponghuizen komen in den regentijd geheel in het water te staan. Een hygiënisch opgevoed Europeaan grijselt bij het aanschouwen van menig stadsbeeld. Maar aan den buitenkant is de z.g.n. concessie. Dat is de wijk, waar de employé's van de oliemaatschappij wonen, voor zoover ze tenminste niet wonen in de eigenlijke oliedorpen Pladju en Sungei-Gerong, een paar mijl stroomafwaarts van de Moesi. De concessie is keurig aangelegd. Daar wonen de meeste Europeanen. Daar zijn ook de groote hotels te vinden.

Maar het hart van de olie-industrie klopt te Pladju en te Sungei Gerong. Slechts door een kali zijn deze beide oliedorpen van elkaar gescheiden. En daar steken de schoorsteenen van de B(ataafsche) P(etroleum) M(aatschappij) en van de S(tandaard) V(acuum) P(etroleum) M(aatschappij) broederlijk naast elkaar hun sterke halzen hoog de heldere lucht in. Pladju is het terrein van de B.P.M., Sungei Gerong dat van de S.V.P.M. De eerste is een Nederlandsche Maatschappij, de tweede een Amerikaansche. Hier varen de tankers af en aan. Ik kan niet eens schrijven: de groote tankers. Want wat de afvoer van de geraffineerde olie betreft is er een belangrijke handicap: de monding van de Moesi wordt afgesloten door een enorme zandbank, die bij eb vrijwel droog valt. Wat men kleine tankers noemt kan die bank bij vloed passeeren. De groote niet. De booten van de K.P.M. kunnen ook tot Palembang komen, groote zeeschepen moeten echter buitengaats blijven. Groote tankers moeten eveneens buiten blijven om daar uit kleinere te worden geladen.

Als je voor 't eerst vanaf den overkant van de

Moesi een kijkje krijgt op de beide oliedorpen, heeft men den indruk van in Rotterdam aan de Maas te staan op een heeten zomerdag. Bij nacht is het heelemaal een fantastisch gezicht: de lichten van de fabriekgebouwen, de lichten van de zeeschepen zetten alles in hellen gloed. Daaraan werken ook mee de flares, dat zijn uitlaatpijpen voor het doen ontsnappen van vrijkomende en tot voor kort niet gebruikte gasen. Om de lucht met die gasen niet te vergifigen wordt het gas aan het einde van de uitlaatpijpen in brand gestoken. Vandaar den naam: flares. Mijn engelsch woordenboek geeft daarvoor de betekenis: hel, ongestadig licht. Nu dat klopt: het zijn net reusachtig groote fakkels, die bij avond den hemel in gloed zetten. Wat heb ik vaak van dit gezicht genoten. Want mijn logies had ik bij de familie Van der Heyden te Sungei Gerong. Elken avond, als ik van Palembang daarheen terugkeerde na volbrachten arbeid, moest ik met de pont van de S.V.P.M. de Moesi oversteken om in Sungei Gerong te komen. En als ik van Pladju af kwam, dat aan denzelfden kant van de rivier ligt, moest ik toch met een bootje thuis gebracht worden, omdat beide plaatsjes, zooals gezegd, door een kali van elkaar waren gescheiden, zoodat Sungei Gerong van Pladju af over land niet bereikbaar is. Dan had ik weer een boottochtje in de duisternis van den tropennacht, maar die dan des te heller verlicht werd door de lichten van de fabrieksterreinen en door de flares. Ik kan er maar wat van zeggen. Die indrukken zijn niet weer te geven door woorden. Alleen wie het zelf gezien heeft krijgt door het lezen van deze regels het tafereel weer voor zijn geest. Want voor zulken is een woord van herinnering al genoeg om zich in gedachten weer verplaatst te weten aan het veer te Sungei Geleis, en op de pont van de S.V.P.M., die de verbinding tusschen die plaats en Sungei Gerong onderhoudt.

Het is buitengewoon interessant om zoo'n oliedorp nader te bekijken. Het geheel wordt natuurlijk beheerscht door de groote raffinaderijen en de kantoorgebouwen. Daar wordt het werk gedaan door mensen van allerlei slag en van allerlei opleiding. Ze werken er: bouwkundigen, natuurkundigen, scheikundigen, geologen, juristen, boekhouders, en gaat u zoo maar door. Ze werken er: mensen van allerlei maatschappelijke standing, directeur, terreinchef, wachtman; mensen van verschillenden landaard, blank en bruin, Amerikaan en Zweed en Zwitsers en Neder-

lander. Maar allen verbonden aan die eene Maatschappij, werkend aan het eene doel: de gewonnen olie, die door pijpleidingen van honderden mijlen lang wordt aangevoerd, te verwerken tot zij in allerlei vorm bruikbaar is geworden voor den mensch. Het dorp heeft zijn eigen school, zijn eigen hospitaal (uitstekend geoutilleerd, en met de noodige specialistische verzorging), zijn eigen kerkgebouw. Ja zeker: ook dat is van de Maatschappij, en door de Maatschappij daar neergezet. Het dorp heeft ook zijn eigen winkels, alweer door de Maatschappij verzorgd. Vooral na den oorlog waren die winkels een uitkomst. De olie-maatschappijen, die vrij over hun buitenlandsche deviezen konden beschikken, konden daardoor hun employé's de verschillende artikelen veel voordeliger verschaffen dan alle anderen. Bij de B.P.M. gaat de verzorging zelfs zoo ver, dat ook voor de middagmaaltijden dagelijks het menu wordt vastgesteld en de daarvoor benodigde ingrediënten worden thuis bezorgd. De kokke heeft nu niets anders te doen dan het te bereiden.

Het dorp heeft ook zijn eigen ontspanningsmiddelen. Er is een sociëteit, er zijn tennisterreinen, er is een prachtig zwembassin. Van dat laatste heb ik eens gebruik gemaakt niet zonder hilariteit te verwekken. Zelf had ik geen badgoed bij me. Ik moest leenen. Welnu, Reina, mijn gastvrouw, zuster van Ds Overeem, zei: neem het badgoed van mijn man maar. Het ligt daar en daar. Ik in die kast gedoken, en jawel, ik vond er een badpak. Dat meegenomen en in het badhokje aangetrokken. Ik vond het wel een wat raar ding, want het had van de lendenen af naar beneden loopend rondom een extra soort rok. En dan te weten, dat in Indië geen man anders zwemt dan in een korte zwembroek. Mijn gastvrouw kwam intusschen op haar wandeling eens langs het zwembad, en zag mij in opgemeld badcostuum duiken nemen. En toen kreeg ik bij thuiskomst een portie hoon te slikken, want ik had het alleszins extra kuische badpak van een of andere bejaarde dame om mijn leden getrokken. Ik begreep toen meteen, waarom mijn medebeoefenaars van de zwemsport dien middag me voortdurend opnamen en me met wonderlijke blikken aankeken. Intusschen: dat mocht hem de pet niet drukken, zooals de militairen zeggen: ik had lekker gezwommen, en daar ging het maar om. Er is niets op tegen, dat een dominee in een extra kuisch badpak zich steekt.

J. P. v. d. STOEL Jr.